

ct

Jedna hodina ze řivota Stefana Zweiga

de
Antonio Tabares

traducción de
Romana Redlova

(fragmento en checo)

Jedna hodina ze života Stefana Zweiga
Antonio Tabares
Ze španělštiny přeložila Romana Rédlová.

Věnováno Nieves,
navždy...

Postavy
Lotte Altmannová
Stefan Zweig
Samuel Fridman

Jediné dějství

Petropolis, Brazílie, 22. února 1942. Obývací pokoj v sídle manželů Zweigových. Skromě zařízený pokoj. Psací stůl plný papírů a obálek, police s pár knihami a malý stolek s rozerhranou šachovou partií. Charlotte Elizabeth Altmann, Lotte, 35 let, sedí u psacího stolu a právě dočetla text. Její výraz vyjadřuje výraznou únavu a melancholii. Je oblečená do letního kostýmu. Vedle ní, se ztraceným výrazem v unavené tváři, stojí 60-ti letý Stefan

ZWEIG

Zatímco upíjí čaj, poslouchá jak Lotte čte. Před začátkem dialogu je chvíli ticho.

LOTTE

Chceš, abych to přečetla ještě jednou?

ZWEIG

Ne.

LOTTE

Takže to podepíšeš tak, jak to je?

ZWEIG

Takhle je to dobré. Nemyslím si, že je potřeba k tomu něco dodávat. Co je ti?

LOTTE

Nic. Myslela jsem, že...

ZWEIG

Co?

LOTTE

Promiň, ale jsem z toho trochu vyděšená.

ZWEIG

Probírali jsme to stokrát.

LOTTE

Ano, ano, já vím. Jenom že...najednou... (Zmlkne.)

ZWEIG

Najednou jsi dostala strach.

LOTTE

Ano, mám strach.

ZWEIG

(Velice klidný.) Bude to trvat jenom okamžik. Už jsem ti to řekl... Nebude to delší, než když člověk vypije šálek čaje. *(Upije.)*

LOTTE

Já vím. Ale přesto se nemohu vyhnout pocitu strachu. V posledních dnech jsem si v duchu opakovala, že ať přijde ten okamžik, tak nebudu váhat, ale teď...

ZWEIG

Víš, že to nemusíš dělat. Já nechci...

LOTTE

Ne.

ZWEIG

...neměj pocit, že je to tvoje povinnost. Pokud se rozhodneš tak neučinit.

LOTTE

Ne, ne. Já to chci udělat...

ZWEIG

Nebudou ti chybět prostředky, abys mohla žít dál.

LOTTE

Jenže já to chci udělat. Už jsem se rozhodla. Ale dovol mi, aby mě z toho alespoň trochu zamrazilo. Copak cítit strach není přirozené?

ZWEIG

(Rezignovaně.) Ano, jistě.

LOTTE

(Láskyplně k němu přistoupí.) Dokonce i teď mi je útěchou, že stojíš vedle mě a že jsi naprosto odhodlaný.

ZWEIG

Nebojím se smrti. Jediné, co momentálně cítím, je smutek. Žil jsem rád. Ale život se stal daleko smutnější než smrt. *(Ticho.)*

LOTTE

Chceš si trochu odpočinout?

ZWEIG

Ne. Pojďme to dokončit. Už nám toho mnoho nezbývá, ne?

LOTTE

(Ukáže na spoustu obálek a papírů na stole.) Tady ta kupa.

ZWEIG

Já osobně jsem pro to, abychom to vyřídili hned. Zůstane nám tak ještě chvíle na procházku po zahradě. Jestli se ti bude chtít. (*Lotte přikývne.*) Určitě bude krásný západ slunce. Pak se vrátíme domů, lehne si do postele a bude konec.

LOTTE

(*Pro sebe*). Bude konec.

ZWEIG

Bude to jako přestup.

LOTTE

Kam?

ZWEIG

Do místa, kde už nepocítíme bolest.

LOTTE

Myslíš?

ZWEIG

Co?

LOTTE

Myslíš si, že bolest smrti skončí?

ZWEIG

Samozřejmě.

LOTTE

Jak můžeš vědět, že si bolest nevezmeme s sebou?

ZWEIG

Cože?

LOTTE

Jak si můžeš být jistý, že i po smrti nebudeme pořád cítit bolest, která nás teď tolik trápí. Že se zbavíme tohoto nekonečného smutku, do kterého se ponořil náš život?

(*Zweiga polije horko. Neví, co na to odpovědět.*)

ZWEIG

Lotte, to nemůžeme vědět. To nemůžete vědět nikdo.

LOTTE

Ale kdyby tomu tak bylo, to by teda bylo fiasko, co? Dokonce ani po smrti bychom před smutkem nebyli v bezpečí.

ZWEIG

Řekli jsme si, že se o tom dnes nebude bavit. Už nikdy.

LOTTE

Omlouvám se. Nejsem zas tak silná, jak si myslíš.

ZWEIG

Jistě, že jsi.

LOTTE

Ne nejsem. Říkáš to, abys mě povzbudil. Ale dobře víš, že to není pravda. Kéž bych byla alespoň z poloviny tak silná, jako Friderike.

ZWEIG

Proč to říkáš.

LOTTE

Protože kdyby jsi zůstal s ní, nikdy by ses k tomuhle neodvážil.

ZWEIG

(Ticho. Zweig odrazí výpad). S tím se už ale nedá nic dělat.

LOTTE

Bude lepší, když si o tom promluvíme. Když už jsme se rozhodli dát věci do pořádku, tak si ujasněme i tohle.

ZWEIG

Co jako?

LOTTE

Myslíš si, že jsem o tom nepřemýšlela. Všechno by dopadlo jinak, kdyby ona byla stále tvojí ženou.

ZWEIG

Bylo by to úplně stejné.

LOTTE

Ne, drahý.

ZWEIG

Válka by byla stejná. Exil by byl stejný...

LOTTE

To ano. Navenek by to moţná vypadalo stejně. Válka, exil, pronásledování... Moţná, že byste oba přijeli do Brazílie, a moţná, že byste i bydleli v tomhle domě, ale jsem si naprosto jistá, že v zásuvce tvého pracovního stolu by na vás nečekala lahvička s jedem. *(Ticho. Zweig mlčí.)* A když si pomyslím, že to byla ona, která mě vybrala, za tvojí sekretářku. Víš, proč to udělala? Dokáţeš si to domyslet, ne?

ZWEIG

Vybrala tebe, protože jsi byla nejlepší. Sama mi to řekla.

LOTTE

(Smutně se usměje.) Vybavuji si ten okamžik, jako by se to stalo to dnes. Bylo nás několik kandidátek. Vzpomínám si na tu dívku z Vídně, která byla velmi mladá a krásná. Mluvila čtyřmi jazyky. Všichni byli přesvědčeni, že tu práci dostane ona. Ale Friderike vybrala mě. Vybrala mě, protože jsem byla ze všech nejošklivější.

ZWEIG

Lotte, to je nesmysl.

LOTTE

Bylo to tak. Nikdy by jí ani nenapadlo, že někdo jako já by mohl rozbít vaše manželství.

ZWEIG

Nemohla jsi rozbít něco, co už dávno rozbité bylo.

LOTTE

A přesto, kdyby nebylo mě... dříve nebo později by ses k ní vrátil.

ZWEIG

Mýlíš se.

LOTTE

Jsem si tím naprosto jistá.

ZWEIG

Proč jseš si tak jistá?

LOTTE

Protože ji stále ještě miluješ.

ZWEIG

Opět se mýlíš.

LOTTE

Ne. Došlo mi to, když jsme se s ní setkali v New Yorku. Ten způsob, jakým ses na ni usmíval a jak ses na ni díval.

ZWEIG

Přiznávám se, že k ní stále se cítím náklonnost. Ale to musíš pochopit. Láska jen tak lehce nezmizí. Nemůžeš vymazat dvacet let společného života pouze tím, že podepíšeš rozvodovou listinu.

LOTTE

Drahý, já ti přeci nic nevyčítám. Já to naprosto chápu. Nejsem ani uražená, ani nešťárka. Jenom, že... Nevím, jak bych to popsala. Zatímco jsme byli v New Yorku, občas jsem měla pocit, že já jsem

stále tvojí milenkou, zatímco ona je tvoje skutečná žena. Počkej, neříkám to kvůli sobě, ale kvůli tobě. Znovu ti opakuji, že ti nic nevyčítám. V každém případě tu výtku činím sama sobě, protože jsem ti nedokázala nabídnout něco solidního, něco, za co by ses mohl chytit, něco jako útočiště uprostřed tohoto strašného šílenství. Prosím, abys mi odpusil. Nevím, jak lépe bych to ještě mohla vyjádřit...

ZWEIG

Vyjadřuješ se naprosto dokonale.

LOTTE

Ráda bych tě bývala od toho všechno ochránila. Ušetřila ti... Zpočátku, když... když jsem se do tebe zamilovala..., bude to znít sobecky, věděla jsem, že zestárneš dřív než já. A byla jsem šťastná při pomyslení, že přijde čas, kdy se o tebe budu muset starat. Místo toho jsi to byl ty, kdo se musel postarat o mě. Nezbylo mi více sil, než pouze na to, abych tě následovala. *(Ticho)*.

ZWEIG

Nikdy předtím jsem tě neslyšel takhle mluvit.

LOTTE

Nikdy předtím jsem také takhle nemluvila. Musí to být... *(usměje se)* vyjimečností tohoto okamžiku. Každopádně... je těžké přijmout fakt, že jsem ve tvém životě sehrála tak smutnou roli.

ZWEIG

Lotte, jak tohle můžeš říct?

LOTTE

Ne... chci říct... že někdy jsem se cítila... jako ta invalidní dívka z tvého románu. Ta, co k ní poručík cítil jenom soucit.

ZWEIG

To, co k tobě cítím já, ale není soucit.

LOTTE

Já vím, já vím... Nikdy předtím jsem se necítila tolik milovaná, jako tebou. A jistým způsobem jsem se snažila tuto lásku opětovat, ale nebyla jsem toho schopna. Kdybych ti alespoň jednou skutečně pomohla, ochránila tě před nebezpečím, nevím...stačilo by mi to, abych se necítila jako přítel.

(Ticho)

ZWEIG

Nechápu, jak můžeš být na sebe takhle tvrdá. Lépe řečeno, chápu. Ani já se nemohu vyhnout pocitu viny za to, že jsem tě přivedl až sem, na konec světa.

LOTTE

Ale jdi. Šla jsem za tebou, protože jsem chtěla.

ZWEIG

A přesto tvrdíš, že jsi pro mě nic neudělala. Myslel jsem si, že Brazílie bude znamenat začátek našeho nového života a místo toho jsme dorazili na jeho konec. A přesto jsi zůstala se mnou. Nikdo jiný by neměl odvahu učinit to, k čemu ses nyní odhodlala ty.

LOTTE

Nedokázala bych bez tebe žít dál. Ale to nemění nic na tom, že bych byla ráda tak silná, jako je Friderike.

ZWEIG

Už o ni, prosím, nemluvme. Je daleko.

LOTTE

Naopak. Je velmi blízko. Po celé ty roky byla velmi blízko. A kromě toho...něco mi pro tebe dala.

ZWEIG

Ona ti pro mě něco dala? Jak to...?

LOTTE

V New Yorku.

ZWEIG

A tys to celou tu dobu měla u sebe? Co je to?

LOTTE

Hned se to dozvíš. Pořádala mě, abych ti to předala... v posledním okamžiku. Prý ti to pomůžte. (Ticho. Zweig se na ni zadívá.) Co je?

ZWEIG

Tak vidíš, že jsem měl pravdu, když jsem tvrdil, že jsi silná žena.

(Ticho, Lotte změni téma rozhovoru.)